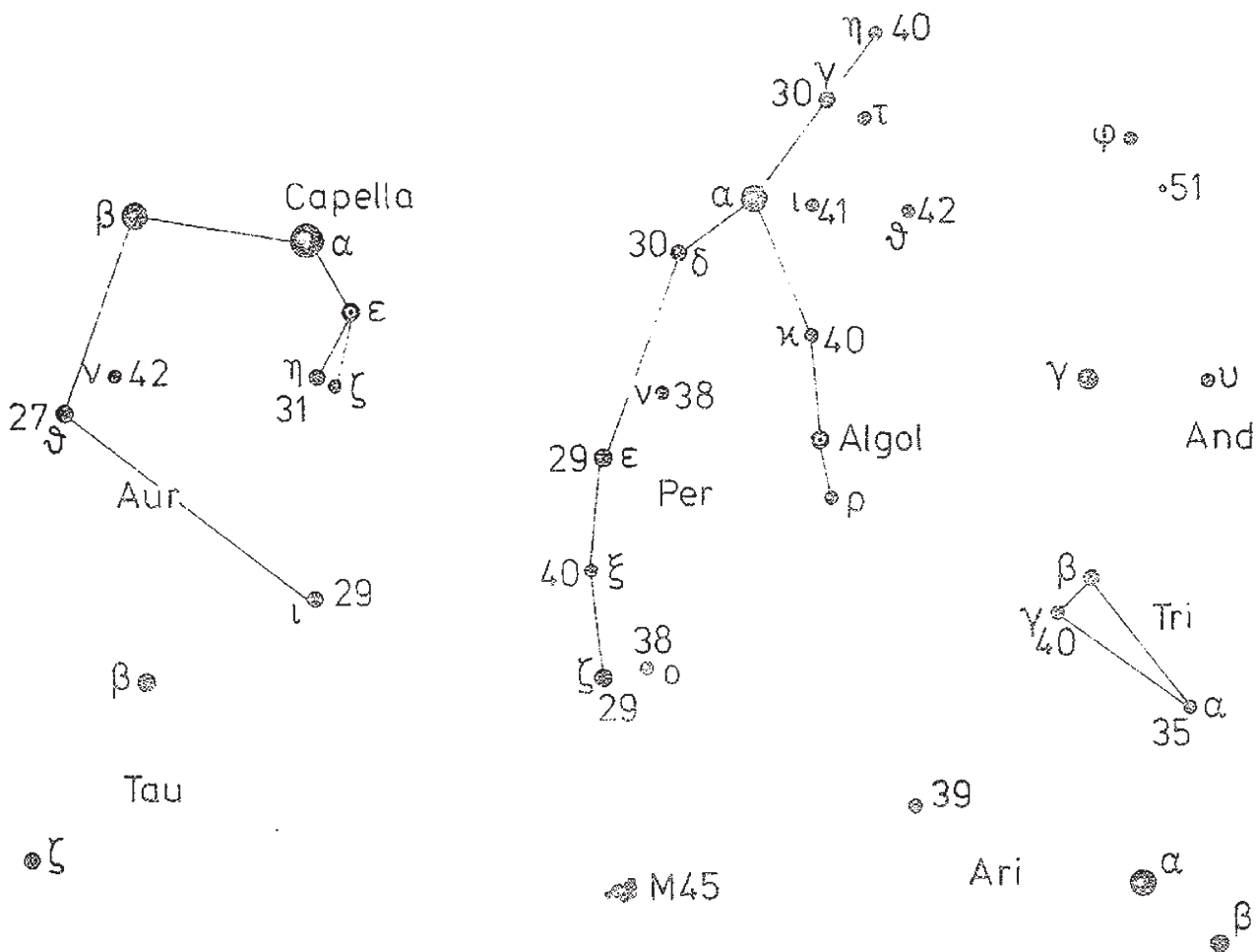




δ 39



Ter vermindering van het standhoek-effect en om de verschillen in extinktie tussen de veranderlijke en de vergelijkingssterren te vermijden moeten de vergelijkingssterren op dezelfde hoogte staan als epsilon Aurigae. Omdat de beroepsastronomen ruim aandacht zullen schenken aan deze ster heeft het geen zin de schattingen door te sturen naar de AAVSO. De werkgroep Algemene Sterrenkunde is geïnteresseerd in onze waarnemingen om uit de lichtkromme enige grootheden af te leiden die betrekking hebben op het eclipserende systeem. Daarom doe ik het voorstel de schattingen apart naar de waarnemingsleider te sturen, die ze dan zal verwerken. Vermeld bij iedere waarneming de datum en het uur, de geschatte helderheid alsmede de gebruikte vergelijkingssterren en het gebruikte instrumentarium alsmede de kwaliteit van de lucht. Neem extrafokaal waar indien een prismakijker wordt gebruikt.

**V 1760 CYGNI** Dezelfde waarnemer die nova Aquilae 1982 ontdekte merkte op 29 november in de buurt van mu Cygni een ster op van de tiende grootte die hij daar niet eerder had zien staan. Deze ster bleek echter geen nova maar een Mira ster te zijn, die de naam V 1760 Cygni ontving. De Indiase astronomen Prabhu en Makkaden kwamen tot deze conclusie nadat een spectrum van deze ster was opgenomen. Dat spectrum bleek als  $M_{4e}$  geklassificeerd te moeten worden. Ook bleek V 1760 Cyg op een aantal oude Harvard platen te staan; E. Waagen vond dat het object varieerde tussen 10 en zwakker dan 14. Afgaande op de beschikbare gegevens zou men de conclusie kunnen trekken dat dat hier een Mira ster betreft met een periode van ongeveer 260 dagen. Of dit juist is moeten waarnemingen uitwijzen. Daarom worden waarnemers uitgenodigd V 1760 Cygni in de komende maanden waar te nemen. Hierbij kan men gebruik maken van de bijgaande kaart.

**AFOEV** De leider van de Association Francaise d'Observateurs d'Etoiles Variables (AFOEV), de heer E. Schweitzer uit Straatsburg, heeft de waarnemingsleider het voorstel gedaan om de waarnemingen van de WVS te zamen met die van de AFOEV te publiceren in het Bulletin de l'AFOEV, wat een publikatie is die vergelijkbaar is met het voormalig Report van de WVS, zodat de waarnemers hun waarnemingen onderling kunnen vergelijken. Dit bulletin ver-

schijnt vier maal per jaar. Indien waarnemers geïnteresseerd zijn om hun waarnemingen in druk in dit bulletin te zien verschijnen kunnen zij zich in verbinding stellen met de waarnemingsleider. De kosten zijn 30 frank (ca. 14 gulden) per jaar. Het is niet nodig een apart waarnemingsformulier in te vullen. Aangezien de Franzen hun waarnemingen ook naar de AAVSO sturen is een copie van het waarnemingsformulier voldoende. Voor de verzending ervan zal de waarnemingsleider zorg dragen. Via deze omweg is het dus mogelijk de traditie van het Report in gewijzigde vorm voort te zetten en krijgen de waarnemers de gelegenheid te vernemen hoe hun waarnemingen zijn vergeleken met die van anderen.

Mededeling van de waarnemingsleider Bij deze zou ik van de gelegenheid gebruik willen maken enige opmerkingen te plaatsen met betrekking tot het invullen en versturen van de waarnemingsformulieren. In de eerste plaats zou ik een ieder willen verzoeken bij het invullen een zwarte ballpoint te gebruiken, omdat anders geen goede copien ervan te maken zijn. Verder zou ik het ten eerste waarderen indien de waarnemingen in tweevoud en indien u wilt dat de waarnemingen worden opgenomen in het bulletin van de AFOEV (tegen betaling) in drievoud worden opgestuurd. Dit drukt nl. de copieerkosten. Bij voorbaat mijn dank. Nog een kleine opmerking. Tussen de waarnemingen mogen geen regels worden opengelaten en moet de volgorde van de sterren correct zijn.

Mededeling van de penningmeester Alle leden, die nog niet de contributie voor 1982 hebben betaald, worden bij deze verzocht alsnog f7,50 over te maken op gironummer 489829 t.n.v. penningmeester Werkgroep Veranderlijke Sterren, Drossaardlaan 6, 1272 PP Huizen. Indien betaling achterwege blijft is afvoering van de ledenlijst van de WVS het gevolg.

De WVS en de Jongerenwerkgroep Ondergetekende is in april toegetreden tot het bestuur van de WVS met als specifieke taak jonge waarnemers in het algemeen en JWG'ers in het bijzonder te animeren om veranderlijken waar te gaan nemen en vooral om te zorgen dat men blijft waarnemen. Dit laatste is veel moeilijker dan het eerste. Wie de Reports doorbladert ziet dat er veel waarnemers zijn geweest die na één of twee jaar weer de pijp aan Maarten gaven, terwijl er slechts weinigen zijn die jaar in jaar uit vrolijk zijn doorgegaan met schatten. Aan de andere kant: er was (en is, zij het in mindere mate) nauwelijks aanwas vanuit de JWG. Dit heeft m.i. enige oorzaken:

- Men heeft niet genoeg waarnemingservaring. Men probeert een ster te vinden, maar knapt af omdat dit niet lukt.
- Men heeft niet genoeg doorzettingsvermogen.
- Men is ongeduldig. Bij een Mira ster ziet men niet snel grote veranderingen om van een SR-ster nog maar te zwijgen. JWG'ers echter willen snel resultaat zien.
- Men krijgt geen juiste begeleiding. De ervaren waarnemers wonen bijna allemaal in het noorden van het land en beginners in andere delen van het land lopen met hun problemen vast. Vaak is de drempel te hoog om naar een ervaren rot toe te stappen.

Aangezien binnen het bestuur van de JWG meer aan kwantiteit dan aan kwaliteit wordt gedacht is de beginnersopvang altijd buitengewoon slecht geweest. Nu is er wel een waarnemingscommissie, maar de leden hiervan zijn leken op veranderlijke ster gebied. Daarom heeft het bestuur van de WVS, mede omdat men het waarnemersbestand zag vergrijzen, besloten om uit de werkgroep een jong en beginnend waarnemer aan te wijzen om de beginners op te vangen en die te helpen met hun specifieke problemen (die hem overigens nog vers in het geheugen liggen!). Ondergetekende heeft deze klus aangenomen en heeft inmiddels de JWG benaderd. De JWG reageerde nogal geschrokken; de benoeming was achter hun rug omgegaan. Nu zij over de eerste schrik heen zijn hebben ze het bestuur geschreven graag met ons om de tafel te komen zitten. Beter laat dan nooit. In elk geval kunnen beginnende waarnemers met hun (waarnemings)problemen altijd terecht bij Henk Bril, Bildtsestraat 36-C, Leeuwarden (tel. 05100-120980).

Boekbespreking Brochure No 66 van de Jongerenwerkgroep: "Het waarnemen van veranderlijke sterren" geschreven door A. Mak. Prijs f 10,-, verkrijgbaar bij de Koepel.

Doorgaans is het zo dat, als de JWG een brochure uitbrengt die een bepaalde tak van het waarnemen behandelt, deze brochure mank gaat aan fouten die terug te voeren

zijn op gebrek aan waarnemingskennis en geloof in eigen kunnen. Gelukkig gaat dit niet op voor de brochure "Het waarnemen van veranderlijke sterren", wat te danken is aan het feit dat de schrijver allesbehalve een JWG'er is. Slechts iemand als de heer Mak, die voorzitter is van de WVS, mag in staat worden geacht om een brochure zowel op een redelijk peil als begrijpelijk te houden. Dit is hem met deze brochure goed gelukt. De brochure mag worden opgevat als een uitgebreide handleiding voor de waarnemer, die naast praktische informatie ook enige theoretische achtergronden geeft. Wat niet wegneemt dat elke waarnemer de waarnemingsinstructie naar de prullebak moet verwijzen! De schrijver heeft de stof boeiend behandeld en ik ben ervan overtuigd dat menig JWG'er erdoor geïnspireerd zal worden. Helaas is iets nooit volmaakt en ik zou daarom enige kritische kanttekeningen willen plaatsen. Een voor de waarnemer belangrijk aspect (nl. het feit dat bij een sterkere vergroting de grensgrootte dieper is tengevolge van de teruggedrongen hemelachtergrond), dat slechts weinig bekend is, zou zeer zeker het vermelden waard geweest zijn. Met een Kutter teleskoop kunnen veranderlijken wel worden waargenomen, zodat de stelling dat een Kutter ongeschikt is voor het waarnemen van veranderlijken te boud is. Ook zou vermeld moeten zijn dat heldere veranderlijken het beste extrafokaal geschat kunnen worden. Verder wordt er nog al veel aandacht besteed aan het waarnemen van bedekkingsveranderlijken. In de WVS worden deze sterren niet waargenomen. Dit is geen toeval; het Nederlandse klimaat leent zich niet zo goed voor het waarnemen van zulke sterren, waarbij nog komt dat schattingen aan bedekkingsveranderlijken en andere kortperiodieke variabelen onvermijdelijk behept zijn met suggestie, omdat die waarnemingen vlak na elkaar verricht worden. Ondanks dit is de brochure aan te bevelen voor elke beginnende waarnemer, hoewel de prijs (f 10,-) voor een JWG'er een bezwaar kan zijn.

#### WAARNEMINGSRESULTATEN

Het in het algemeen goede weer in dit jaar (alleen juni bleef onder de maat)

heeft tot gevolg dat er veel meer schattingen zijn verricht dan in dezelfde periode in 1981. Ook het feit dat een aantal jonge waarnemers de gelederen van de werkgroep is komen versterken heeft hiertoe bijgedragen. In de maanden januari t/m mei zijn de volgende waarnemingen verricht:

Bouma	322	B50, B80, S156	Kuipers	645	B50, S254
Bril	160	B80, S110	Van Oort	2	B50
Bulder	37	B70, S150	Tremonti	57	L60
Comello	1226	L52, L225	Van de Velde	59	S100
Feijth	979	B80, S110, S155, S256	Warmerdam	113	B50, S125
Geenen	37	B64, S102	Westenbroek	18	B50, S125

In totaal zijn niet minder dan 3655 schattingen verricht, die allemaal naar de AAVSO verzonden zijn. De beste maand was maart met 1019 waarnemingen.

Opvallend is dat in vergelijking met vroeger nu veel grotere instrumenten gebruikt worden; niet alleen Kuipers heeft een 254 mm Newton, maar sinds oktober '81 Comello een 225 f/10 refraktor en Feijth sinds mei '82 een 256 mm f/5 Newton. Als gevolg hiervan zijn schattingen van de veertiende grootte geen uitzondering meer. De tijd dat in de WVS een 15 cm kijker als een groot instrument gold is nu wel definitief voorbij.

Het is te hopen dat het weer in de komende maanden zodanig zal zijn dat de huidige stijgende trend in het aantal waarnemers voortgang zal vinden. Het enthousiasme bij de waarnemers is in ieder geval aanwezig. Nog veel heldere nachten en waarnemingsplezier toegewenst!

13831 (d)

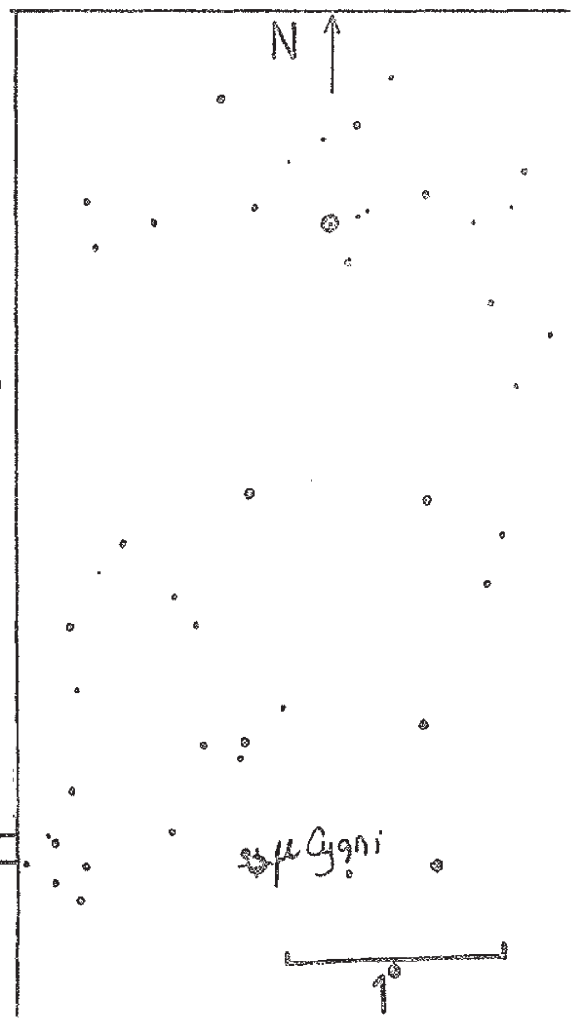
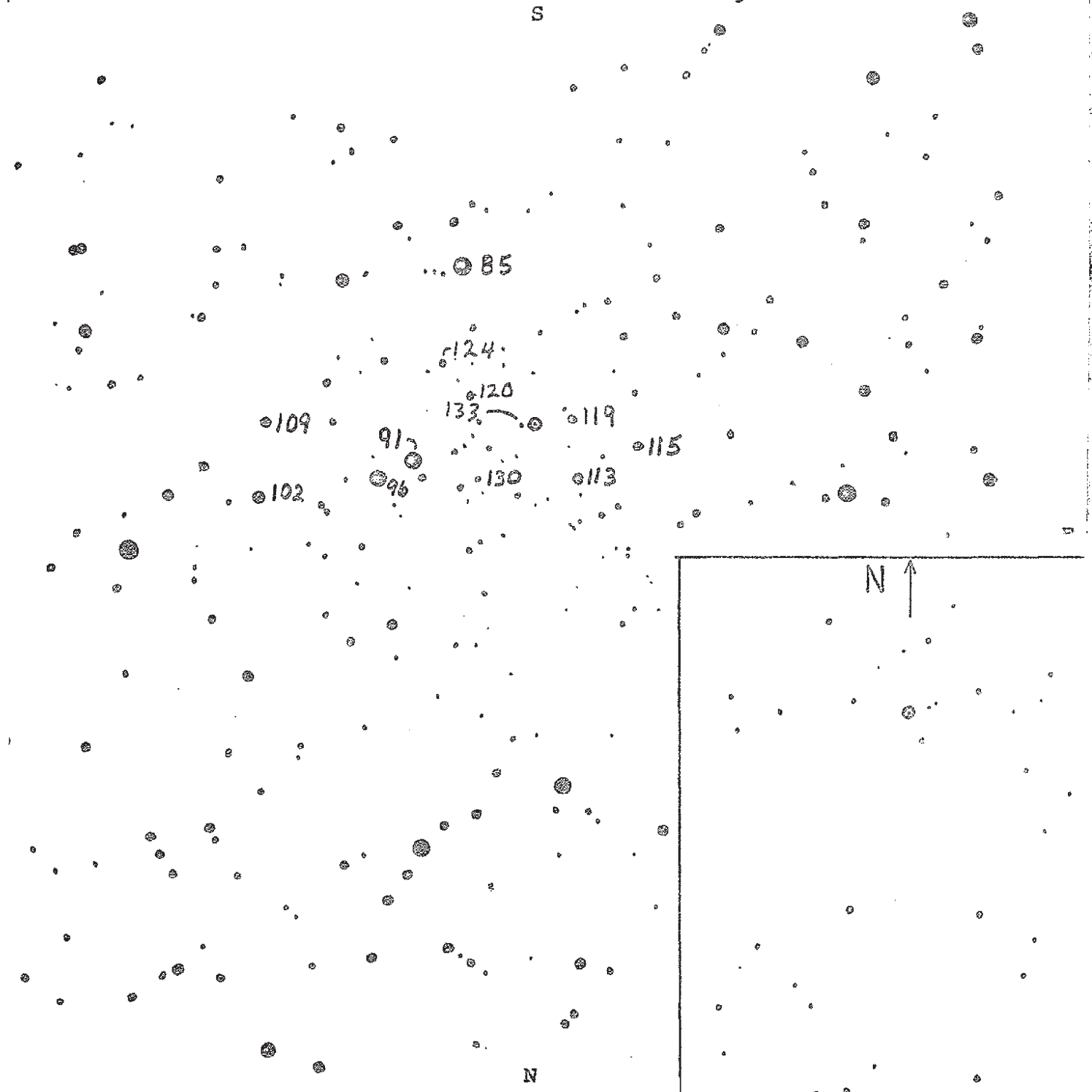
# V 1760 CYGNI

Scale 20" = 1mm

(1900)	21 <sup>h</sup>	38 <sup>m</sup>	35 <sup>s</sup>	(Honda's Variable)	+30°	58.5
(2000)	21 <sup>h</sup>	42 <sup>m</sup>	57 <sup>s</sup>		+31°	28.9

**PRELIMINARY**  
**CHART** SUBJECT TO  
 CORRECTION

sec.                      Period                      S                      Magn.



AAVSO Chart (d)

μ Cygni